

Oikaisuvaatimus nro 2: Kielikylpyopetuksen oppilaaksiottokriteerit / Begäran om omprövning nr 2: Kriterier för antagning av elever till språkbadsundervisning

Sivistysvaliokunta / Bildningsutskottet 17.12.2024 § 145

1132/12.00.00/2024

Valmistelija / Beredare: Opetuspäällikkö / Undervisningschef Riikka Strandström, riikka.strandstrom(at)sipoo.fi

Kuntaan on 22.11.2024 jätetty oikaisuvaatimus, joka koskee suomenkielisen koulutusjaoston päätöstä KOULJ § 65 5.11.2024 kielikylvyn oppilaaksiottokriteerien muuttamisesta.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kunnan jäsen on:

- henkilö, jonka kotikuntalaisissa tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on (kunnan asukas);
- yhteisö, laitos ja säätiö, jonka kotipaikka on kunnassa; sekä
- se, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa.

Yhteisöjä ovat esim. seurakunnat, kuntayhtymät, osakeyhtiöt, osuuskunnat ja yhdistykset. Oikeushenkilön kotipaikka määräytyy yleensä sääntöjen, yhtiöjärjestyksen, perussopimuksen tai vastaavan perusteella.

Oikaisuvaatimusaika ja päätöksen tiedoksianto

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Muutoksenhakuajan laskemiseen sovelletaan lakia säädettyjen määräaikain laskemisesta.

Seuraavat määräaikain säännökset on otettava huomioon:

- sitä päivää, josta muutoksenhakuaja lasketaan alkavaksi, ei lueta määräaikaan,
- jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, muutoksenhakemuksen saa tehdä ensimmäisenä arkipäivänä tämän jälkeen ja
- muutoksenhakemus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Suomenkielisen koulutusjaoston 5.11.2024 kokouksen pöytäkirja julkaistiin kunnan kotisivuilla 13.11.2024. Näin ollen kokouksen asioiden oikaisuvaatimusaika päättyi 4.12.2024.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimuksen käsittely

Oikaisuvaatimuksen käsittelyssä sovelletaan kuntalakia ja lisäksi hallintolain säännöksiä toissijaisina ja täydentävinä. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä viivytyksettä, mikä tarkoittaa yleensä sitä, että asia on valmistelun jälkeen pyrittävä ottamaan toimituksen seuraavaan kokoukseen.

Oikaisuvaatimus jätetään tutkimatta seuraavissa tilanteissa:

- jos päätös, johon oikaisua haetaan, koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa,
- jos oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole asianosainen eikä kunnan jäsen tai
- jos oikaisuvaatimusaikaa ei ole noudatettu.

Oikaisuvaatimusta käsittelevä viranomais on sidottu niihin vaatimuksiin, joita oikaisuvaatimuksessa esitetään, eikä se voi käsitellä asiaa laajemmin. Toimielin voi oikaisuvaatimusta käsitellessään muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen tai hylätä oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimukseen annettavassa päätöksessä on annettava perusteltu ratkaisu oikaisuvaatimuksessa esitettyihin vaatimuksiin. Oikaisuvaatimukseen annetusta ratkaisusta voi tehdä valituksen hallinto-oikeudelle. Valitusoikeus on lähtökohtaisesti vain sillä, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Jos päätös muuttuu oikaisuvaatimuksen johdosta, voivat muutkin kunnallisvalitukseen oikeutetut valittaa siitä.

Oikaisuvaatimuksen jättäjän lähettämässä sähköpostissa ja oikaisuvaatimuksessa ei ole oikaisuvaatimuksen allekirjoittaneen kotikuntaa, postiosoitetta ja puhelinnumeroa.

Vaikka oikaisuvaatimuksen jättäjän yhteystiedot olivat puutteelliset, oppilasrekisteristä löytyy samanniminen huoltaja, jolla on lapsi esiopetuksessa ja huoltaja asuu Sipoossa. Selkeyden vuoksi tämä oikaisuvaatimus käsitellään.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksen jättäjän mielestä "Uuden ehdotuksen kohta 6 olisi oikeudenmukaista poistaa kokonaan, koska mielestämme se eriarvoistaa lapsia."

Lisäksi oikaisuvaatimuksen jättäjä kirjoittaa vaatimuksessaan lyhyestä siirtymäajasta, ujon lapsen huomioimisesta, kunnan tekemästä oppilasvalinnasta ja aikaisän ottamisesta.

Oikaisuvaatimuksessa esitettyjen perusteluiden käsittely

Oppilaaksiottokriteerien kohta 6

Suomenkielisen koulutusjaoston tekemän päätöksen kohta 6: Kielivalmiustestin tarkoituksena on varmistaa se, että perusopetuksen kielikylpyopetuksessa olevalla oppilaalla on riittävät valmiudet selviytyä vieraalla kielellä tapahtuvasta yhdeksän vuoden perusopetusajasta ilman opiskelua haittaavia kielellisiä vaikeuksia.

Kohta 6 sisältää perusteluita, miksi kielivalmiustestit otetaan käyttöön. Koska oppilaaksiottokriteereihin on tehty muutos, tehtyä muutosta on hyvä perustella.

Siirtymäaika

Laki ei edellytä siirtymäaikaa päätöksenteon toimeenpanossa. Kunnalla on valmiudet suorittaa testaaminen suunnitellussa aikataulussa alkuvuodesta 2025.

Opetuksen järjestäjän tulee reagoida muuttuviin tilanteisiin viipymättä. Koska puutteellisen äidinkielen taidon omaavien ja toiminnanohjauksen puutteesta oireilevien lasten hakeutuminen kielikylypöpetukseen on viime vuosina kasvanut merkittävästi, opetuksen järjestäjän tulee tehdä tarvittavia lain sallimia muutoksia. Lisäksi valtakunnallinen oppimisen tuen lakiuudistus astuu voimaan 1.8.2025, jolloin on perusteltua tehdä muutokset myös samalla aikataululla kielikylyvyn oppilaaksiottoon. Lakiuudistus poistaa nykyisen kolmiportaisen tuen mallin. Uuden lain mukaan oppilas voi saada joko ryhmäkohtaisia tai oppilaskohtaisia tukitoimia. Oppilaskohtaisia tukitoimia saavia oppilaita voi olla yhden opettajan opetusryhmässä enintään viisi. Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saavia oppilaita on yhdessä opetusryhmässä enemmän, opetusryhmä tulee jakaa kahdelle opettajalle eli perustaa uusi opetusryhmä. Tämä tulee lisäämään opetuksen järjestäjän kustannuksia merkittävästi.

Merkittävistä oppimista ja koulunkäyntiä vaikeuttavista syistä kielikylyvyssä aloittaneita oppilaita on viime vuosien aikana siirtynyt suomenkieliseen opetukseen (erityisen tuen pienluokkaopetus ja yleisopetus) kesken alakoulun. Useille lapsille on jo esiopetuksen aikana suositeltu kielellisten haasteiden vuoksi koulunkäynnin aloittamista suomenkielisessä opetuksessa, mutta ilman kaikille teetettävää kielivalmiustestiä päätös koulun aloittamisen paikasta on huoltajilla. Lapsen edun mukaista on aloittaa alunperinkin oppivelvollisuuden suorittaminen sellaisessa koulumuodossa, johon hänellä on opiskelunvalmiudet. Tämä varhaisen puuttumisen tärkeys huomioitiin koulutusjaoston tekemän päätöksen käsittelyssä.

Koulutusjaoston päätös tehtiin ennen kouluun ilmoittautumisen alkamista lukuvuodelle 2025-2026 ja huoltajien tiedotustilaisuus pidettiin myös ennen ilmoittautumisen alkamista.

Ujon lapsen huomioiminen

Huoltajille järjestetyssä tiedotustilaisuudessa huoltajille kerrottiin, että testit vastaavat hyvin pitkälti samanlaisia testejä, joita esiopetuksessa oleville lapsille teetetään muutoinkin kielellisten valmiuksien kartoittamiseksi, eikä testeihin ole tarkoitus harjoitella erityisesti. Testit ovat luonteeltaan sellaisia, että ujo ja rohkea lapsi pärjää niissä yhtä lailla. Huoltajille kerrottiin, että testaajat ovat henkilöitä, jotka ovat tottuneet työskentelemään erilaisten lasten kanssa ja teettämään oppimisvalmiuksien kartoituksia. Lisäksi huoltajille kerrottiin, että testaustilanteet tullaan nauhoittamaan arvioinnin yhdenmukaisuuden takaamiseksi. Nauhoitettujen tallenteiden ansiosta lapsen arvioinnin tekee useampi henkilö.

Kunnan tekemä oppilasvalinta

Perusopetuksessa oppilaalla on oikeus käydä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua koulua.

Oppivelvollinen voi pyrkiä oppilaaksi myös muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun kouluun. Tässä momentissa tarkoitettuja oppilaita otettaessa hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Jos opetuksessa noudatetaan opetussuunnitelmaa, jossa painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta, voidaan oppilaita otettaessa käyttää myös oppilaan

taipumuksia edellä tarkoitettuun opetukseen osoittavaa koetta. Valintaperusteista ja -kokeesta tulee ilmoittaa etukäteen. Kunta voi kuitenkin päättää, että sen järjestämään opetukseen otetaan ensisijaisesti kunnassa asuvia lapsia. (Perusopetuslaki 28 §)

Koulutusjaoston 5.11.2024 tekemän päätöksen valmistelussa on konsultoitu Kuntaliiton juristia, Opetushallituksen juristia ja Opetushallituksen kielikylypyopetuksesta vastaavaa opetusneuvosta. Perusopetuslain mukaan osa opetuksesta voidaan antaa muulla kielellä kuin opetuskielellä, jos se ei vaaranna oppilaan mahdollisuuksia seurata opetusta. Kielikylypyopetuksessa opetusta annetaan sekä oppilaan omalla äidinkielellä että kielikylypykielellä perusopetuksen aikana. Otettaessa oppilaita kielikylypyopetukseen tulee soveltaa yhdenvertaisia valintaperusteita ja valinnassa voidaan käyttää koetta, joka osoittaa oppilaan taipumuksia kielikylypyopetukseen. Samoin lapsen etu on huomioitava kielikylypyopetusta järjestettäessä.

Kunnalla on oikeus päättää oppilaaksioton kriteereistä ja muuttaa niitä hallintosäännön mukaisessa toimielimessä tarpeen mukaan. Kielikylypyopetus on painotettua opetusta ja painotetun opetuksen oppilasvalinnassa voidaan käyttää pääsykokeita.

Yhteenveto

Oikaisuvaatimus käsitellään huolimatta puutteellisista yhteystiedoista. Oikaisuvaatimuksen jättäjän selkeä muutosehdotus koskee päätöksen perustelukohtaa, joka selkeyttää tehtyä päätöstä.

Sipoon kunnan tulee noudattaa uutta 1.8.2025 voimaan astuvaa oppimisen ja koulunkäynnin lakiuudistusta. Lakiuudistus on vielä Eduskunnan käsittelyssä, joten kunta ei voi kytkeä uusiin kielikylyvyn oppilaaksiotokriteereihin siirtymäaikaa. Lisäksi oppilaan edun mukaista on aloittaa koulutaipaleensa sellaisessa koulumuodossa, johon hänellä on valmiudet.

Laissa kunnallisen ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 17 § todetaan, että viranhaltijan on toimittava tehtävässään tasapuolisesti ja käyttäytyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla. Koska kielivalmiustestit teettäjät ovat virkasuhteessa Sipoon kuntaan, voidaan taata testattavien lasten yhdenvertainen ja tasapuolinen arviointi.

Perusopetuslain 28 § mukaan jos opetuksessa noudatetaan opetussuunnitelmaa, jossa painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta, voidaan oppilaita otettaessa käyttää myös oppilaan taipumuksia edellä tarkoitettuun opetukseen osoittavaa koetta. Valintaperusteista ja -kokeesta tulee ilmoittaa etukäteen. Valintaperusteista ja -kokeesta on tiedotettu kielikylypyvarhaiskasvatuksessa ja -esiopetuksessa olevien lasten huoltajia heille 19.11.2024 järjestetyssä tiedotustilaisuudessa ennen kouluun ilmoittautumisen alkamista lukuvuodelle 2025-2026. Testien ajankohdasta on tiedotettu viikolla 50.

Esittelijä / Föredragande Koulutusjohtaja / Utbildningsdirektör Eränpalo Tommi

Ehdotus / Förslag Sivistysvaliokunta päättää hylätä oikaisuvaatimuksen.

Bildningsutskottet beslutar att avslå begäran om rättelse.

Käsittely / Behandling

Päätös / Beslut

Sivistysvaliokunta hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen.

Bildningsutskottet godkände enhälligt föredragandens förslag.

Liitteet / Bilagor

Liite Bilaga 1 - Oikaisuvaatimus koskien päätöstä Kielikyllyn oppilaaksiottokriteerien päivittäminen
koulutusjaosto 05.11.2024 § 65